

ሰላምና ጤና ይስጥልኝ፤

በዚህ ስርጭት ሦስት አጫጭር መጣጥፎች አቅርቤአለሁ።

እስላምና ክርስትና (ንጽጽራዊ አቀራረብ) በዶ/ር ሙሐመድ ዓሊ አልኸሊ የተጻፈና ወደ አማርኛ የተተረጎመ መጽሐፍ ቅዱስንና ክርስትናን አጨማልቆ የሚያቀርብ መጽሐፍ ነው። መጽሐፉን ገምግሞ ምላሽ ለመስጠት እና ለማሳሰብ ብቻ ሳይሆን በትክክል ኢስላም እና ቁርአን የሚያስተምረውን ምንነት ለመረዳትም እንዲሆን በተከታታይ አቅርቦታለሁ። ባለፈው ክፍል ሦስትን አሰራጭፍ ነበር፤ ይህ ክፍል አራት ነው። ይቀጥላል።

ተጠበቁ የፊልጶቹን መልእክት ጥናት በመቀጠል ምዕራፍ 3 የተጀመረበት ነው። በምዕራፍ ሁለት መጨረሻ አጠቃላይ ስለሁለቱ የተወደዱ አገልጋዮች ስለ ጢሞቴዎስና አፍሮዲጦ ልባዊ የምስክርነት ቃል ሰጠ። በዚህ ክፍል ደግሞ ከሦስት ነገሮች ተጠበቁ እያለ ያስጠነቅቃል።

እውነት ይላል? የምናምናቸው ሰባኪዎች ወይም ከታመነ መድረክ የሚሰብኩ ሰዎች የሚሉትን ነገር ምንም ሳንጠረጥርና ሳንሰላስል ነው የምንሰማውና የምንቀበለው። ግን ቃሉ የማይላቸውን ነገሮች እንደሚል አድርገው ሲሰበኩ ተደጋግመው የተደመጡ ጥቂት ምሳሌዎችን በዚህ ክፍል እናያለን። "እውነት ይላል?" ብሎ መጠየቅ ነውር አይደለም።

አንድ ሁለት ግጥሞችም ጨምራለሁ።

መልካም ንባብ።

ዘላለም መንግሥቱ / ዕዝራ ስነ ጽሑፍ።

እስካም እና ክርስትና (ንጽጽራዊ አቀራረብ)

የመጽሐፍ ሒሳና ግምገማ - ክፍል አራት

እውነት ይላል?

(የፊልጶችን መልእክት
ተከታታይ ትምህርት)

ፈውስ የልጆች ምን?

"ፈውስ የልጆች እንጀራ ነው ተብሎ እንደተጻፈው" ሲባል ያልሰማን ከኖርን በጣም ጥቂቶች ነን ብዬ እገምታለሁ። አልተጻፈም። አሳቡ የተወሰደው ማቴ. 15፡22-28 እና ማር. 7፡25-30 ነው። በትውልድዎ ሲረፈኑታዊት ወይም ከነፍሳት የሆኑት ግሪካዊት ሴት ልጇን እንዲፈውስላት ጌታን ለመነቸው። ጌታ በመጀመሪያ ሊያገለግል የመጣው አይሁድን እንደመሆኑና ይህች ሴት ደግሞ አይሁዳዊት ባለመሆኗ ቸል አላት። ደቀ መዛሙርቱም እስኪማልዱ ድረስ እየተከተለች ትጮኽ ነበር። በኋላ የልጆችን እንጀራ ለበችሎች መጣል ተገቢ አለመሆኑን ነገራት። ልጆች ያለው አይሁድን ነው። የመጀመሪያ ተልእኮውና አገልግሎቱ ለእነርሱ ነውና። ሴቲቱም በችሎችም ከጌቶቻቸው ማዕድ የወደቀውን ፍርፋሪ እንደሚበሉ ስትናገር ስለ እምነቷ ታላቅነት ልጇን ፈወሰላት።

እንግዲህ ይህንን ነው ፈውስ የልጆች እንጀራ ነው ብለን ፈውስን የመራራቱና የፈቃዱ ስጦታ ሳይሆን መብታችን፣ ፍርፋሪ ሳይሆን እንጀራችን አድርገን የራሴ ብለን ልንወስድ የምንቋምጠው። የመጀመሪያው ስሕተት በዚህ ክፍል ውስጥ ራሳችንን እንደ ልጆች ማስገባታችን፣ እኛን ልጆች ማድረጋችን ነው። እርግጥም እንደዚህ ጥቅስ አይደለም እንጂ ልጆችህ ነን። ጌታን ስለተቀበልነው የእግዚአብሔር ልጆች የመሆን ሥልጣን ተሰጥቶናል። ነገር ግን እንደዚህ ክፍለ ምንባብ እኛ በችሎቹ ነን እንጂ ልጆቹ አይደለንም እኮ! አይሁድ አይደለንም! ከተፈወሰን ደግሞ ፈውስ ፍርፋሪው ነው ማለት ነው።

ሁለተኛው ስሕተት ብዙም በዚህ ውስጥ ተሸገጦ አይስተዋልም እንጂ ፈውስን መብት የማድረግ ጉዳይ ነው። ከላይ እንዳልኩት እውነትም ፈውስ ዋናው ነገር ሳይሆን ትርፉ ነገር ነው። በችሎቹ ሳንሆን ልጆቹ ሆነን፣ ልጆች ከሆንን ደግሞ ፈውስ ያለ ምንም ጥያቄ የተፈረመበት ወረቀት በመሆኑ ከግምጃ ቤት ወስዶ የራስ ማድረግ ብቻ ነው እንባለን። ፈውስን እንደ መብት ከወሰድንና ሳንፈወስ ከቀረን ከእግዚአብሔርም ከእምነታችንም ጋር ልንጣላ ነው። "ፈውስ የልጆች እንጀራ ነው" ብለው የሰበኩን ፈውሰኞች ሳንፈወስ ብንቀር፣ "እምነት ጎድለህ ነው፣ ተጠራጥረሽ ነው" ብለው ባልፈወሰ እንጀታቸው እኛኑ መልሰው ይኮረኩሙናል። "ፈውስ የልጆች እንጀራ ነው ተብሎ እንደተጻፈው" ሲሉን እውነት ይላል? አንበል።

ንጉሤን ምን አድርጌአለሁ?

"እኔ ግን ግን ንጉሤን ሾሜዋለሁ" የሚል ስብከት ወይም "እኔ ግን በላዬ ላይ ንጉሤን ሾሜአለሁኝ" የሚል ወይም ይህን የሚመስል መዝሙር ሰምተናል? አንሹመው! ሹሙት! እየተባለም ጉባኤ በጩኸት ሲያቀጣጥሉ የሚታዩ በርካቶች ናቸው። እኔ ግን ንጉሤን ሾምሁ በተቀደሰው ተራራዬ በጽዮን ላይ ይላል መዝ. 2፡6። ይህኛው እንደ ፈውስ የልጆች እንጀራ ሳይሆን በትክክል የተጻፈ ቃል ነው፤ ተጽፎአል። በተጻፈበት ከተጠቀሰ መልካም ነው።

ይህን መዝሙር የጻፈው ማን መሆኑ በስፍራው አልተጻፈም። ይሁን እንጂ ሐዋ. 4፡25-26 ላይ ቃሉን ዳዊት መናገሩ ተጽፎአል። ዳዊት ይጻፈው እንጂ የመዝሙሩ ተናጋሪ ወይም መልእክቱን አስተላላፊው ዳዊት አይደለም። ማለትም፡ አሕዛብ ያጉረመረመበት፣ በአሕዛብ

ቃሉን በምናነብበት ጊዜ የምናነብበት ቋንቋ አሻሚና አደናጋሪ ከሆነብን ቆም ብለን መጠየቅና ከሌሎች ትርጉሞች ጋር ማነጻጸር ጥበብ ነው። አዲስ ክርስቲያን ከነበርኩበት ጊዜ ጀምሮ ለብዙ ዓመታት በጸሎትም፣ በትምህርትም፣ በንግግርም ውስጥ ደጋግሜ የምጠቅሳቸው የተሳሳቱ ከዐውድ የወጡ ጥቅሶች ነበሩኝ። አንዱ ገላ. 5፡12 ላይ ያለው የሚያውኩአችሁ ይቆረጡ የሚለው ቃል ነው። በተለይ በስደቱ ዘመን የሚያሳድዱንና የሚያውኩን ፖለቲከኞችና ካድሬዎች በዓይነትም በቁጥርም ብዙ ነበሩና እግዚአብሔር እነዚህን አዋኪዎች እንዲያስወግድልን፣ ይኸው በቃልህ እንዲህ ተጽፎአልና ቁረጥልን አስወግድልን፣ አንሣልን፣ ንቀልልን እያልኩ እማጸን ነበር። መቁረጥ በምሳሌ ማስወገድ ነውና እንዲያ ነው የተረዳሁት። በጸሎት ብቻ ሳይሆን እንደ ተስፋ ቃል አድርጌም አካፍዬው ነበር። ግን ያ ጥቅስ ስለ አስቸጋሪ አሳዳጆች የሚናገር ያለመሆኑ በጣም ቆይቶ ነው የገባኝ። የገባኝ ቀን በጣም ነው የሳቅሁት።

የጥቅሱ ዐውድ እንዲህ ነው፤ የገላትያ አብያተ ክርስቲያናት ወንጌልን ሰምተው ደጎንነትን ካገኙና ነጻነትን ካጣጣሙ በኋላ አይሁድ ወደ ውስጣቸው ገብተው የሙሴን ሕግ በመፈጸምና በሕግ ሥራ እንጂ በጸጋ ብቻ እንደማይድኑ አሳምነዋቸው ብዙዎችን ወደ ሕግ ጠባቂነት መልሰዋቸው ነበር። ለዚህም የሕግ መጠበቅ ዋና ምልክቱ መገረዛቸው ወይም ሽለፈታቸውን መቆረጣቸው ነበርና የገላትያ ሰዎች ለሙሴ ሕግ ታማኞች ለመሆናቸው ምስክር ግዝረትን ይፈጽሙ ጀምረዋል። አወኳቸው፤ ረበጁቸው። ጳውሎስ ይህን ከሰማ በኋላ ነው መልእክቱን የጻፈላቸው። ይህን ሲጽፍ ነው የሚያውኩአችሁ ይቆረጡ ያለው። ይቆረጡ (ἀποκόνομεναι አፖስቲሶንታይ) ሲልም ይገረዙ ብቻ ሳይሆን፤ አይደለም መገረዝ፣ ጭራሹን ይሰለቡ፤ መገረዝን ከሆነ የሚፈልጉትና ሌሎችንም የሚያስገርዙት እራሳቸው እስከ ጥግ ይድረሱ፤ ሽለፈታቸውን ሳይሆን ብልታቸውን በሙሉውን ይቆረጡ ማለቱ ነው። እና ያወቅኩ ቀን ያሳቀኝ እኔ እነዚያን አሳዳጆች ይሰለቡ እያልኩ መሆኔ ተሰምቶኝ ነው። ያ ጸሎት ተሰምቶና እንደተጻፈው ልክ ተመልሶ ኖሮ ቢሆን ወየሁ!

እንዲህ የመሰሉ በግልና በአልፍኝ ብቻ ሳይሆን በመድረክና በአደባባይ በቱባ ሰባኪዎች የሚነገሩ፣ በታዋቂ ዘመናዊዎችም የሚዘመሩም ዐውደ ወጥ ጥቅሶች አሉ። አንዱ ከጀመረው ሌላው የተጻፈውን በማንበብ ሳይሆን የተነገረውን በመድገም እንደ ፎቶ ኮጂ ሲያባዛው፣ ሲነዛው አገር ያካልላል። አንድ ሦስት ያህሉን እስኪያሰለፍ የሰማኋቸውን ልጥቀስ።

የተሳለቀው፡ የንጉሡ ሺሚ ዳዊት አይደለም። እንዲያውም ዳዊት ሺሚው ብቻ ሳይሆን ተሺሚውም አይደለም። እዚህ ንጉሥ የተሰኘውና አንተ ልጄ ነህ፤ እኔ ዛሬ ወለድሁህ የተባለው ንጉሥ መሢሐ ነው። ዕብ. 1፡5 ይህን ጠቅሶ ስለ ወልድ ይናገራል። እንግዲህ በዚህ መዝሙር ሺሚው እግዚአብሔር የተሾመው ደግሞ መሢሐ እንደሆኑ ይታያል። ንጉሥን ለመሾም ሺሚው ራሱ ቢያንስ ንጉሥ መሆን አለበት። ተራ ሰው የንጉሥን ንግሥና ይቀበላል፤ ለንጉሥ ይንበረከካል እንጂ ንጉሥን አይሾምም።

ችግሩ የኛ ሰባኪዎችና ዘማሪዎች ራሳቸውን ሺሚ ኢየሱስን ሹም (ንጉሥ ነው ያደረጉት ግን ንጉሥ ሳይሆኑ ስለሾሙት ሹም እንበለው) ሲያደርጉት ነው። እኛ ለኢየሱስ ንግሥና እንንበረከካለን እንጂ ኢየሱስን አንሾምም። እርሱ ንጉሥ ነው። ለራሳችን የምንሰጠውን ግምትና ልክ እንወቅ እንጂ! ማን መሆናችንን አንርሳ እንጂ! አሁን ሾሜአለሁ ካልን ትንሽ ቆይተን እኔ ዛሬ ወለድሁህ ልንል ነው? ይህ የጥቅስ ለቀማ ወይም ቃሉን በወውዱ ያለማየትና ያለማንበብ ችግር ከተጣበቀብን በቀላሉ መላጥ የማይቻል ይሆናል። ሲልጡት ደግሞ ቆዳና ሥጋ ስለሚበጭቅ ላለመታመም እያሻሹት ተጣብቆ መኖርን የለመዱ ሰባኪዎች ጥቂት አይደሉም። አንዳንድ ዘማሪዎችንም ለራሳቸው ከማንበብ ይልቅ የሰባኪዎችን ብቻ እየሰሙ ይመስላል የሚደርሱት። እና ያንኑ እንደ በቀቀን ይደግማሉ።

ሌላ ጊዜ ንጉሣቸውን የሚሾሙ ሰዎች ሲያጋጥሙን የሹመቱ አጋፋሪ ከመሆን ይልቅ እውነቱ ምን እንደሆነ ለማሳየት እንሞክር። "እውነት ይላል? ሺሚዎቹ እኛ ነን" ብለን አንጠይቅ። ቃሉ በበታውና በወውዱ እንዲነበብም መንገድ ጠራጊዎች አንሁን።

ከምኑ የተነሣ ቀንበር ይሰበራል?

"ከቅባቱ የተነሣ ቀንበር ይሰበራል" ሲባልስ ሰምተናል? አንዳንዴ የምናምናቸው ሰባኪዎች ከታመነ መድረክ ሲናገሩ ምንም ቢናገሩ ወይ ስለ ሰባኪዎቹ ወይም ስለ መድረኩ ታማኝነት ስንል የሚሉትን ሁሉ ያለ ጥርጥር እንቀበላለን።

በኢ.ሳ. 10፡27 በዚያም ቀን ሸክሙ ከጫንቃህ ቀንበሩም ከአንገትህ ላይ ይወርዳል ቀንበሩም ከውፍረት የተነሣ ይሰበራል። ተብሎ ተጽፎአል። ከቅባቱ የተነሣ የሚሉት ከውፍረት የተነሣ የሚለውን ቃል ነው። ቃሉን በቃል ተርጉመውት ውፍረትን ባት፡ ወይም ስባት፡ ወይም ስብ ቢሉት መልካም በሆነ ነበር። ግን ቃሉን በቃል ሳይሆን ቃሉን በጽንሰ አሳብና በሌላ ትምህርት ገልብጠውት ሲያስተምሩ ከመስመር ወጡ። የዕብራይስጡ ቃል (יָדָע ሼሜን) ስብ ማለት ነው። በአማርኛ ውፍረት ተብሎ መተርጎሙ በፍጹም ትክክል ነው። የ1879 ትርጉም፡ 'ቀንበሩም ከስባቱ የተነሣ ይሰበራል' ይላል።

ምዕራፉን በሙሉ (ኢ.ሳ. 10ን) ብናነብ ስለምን እንደሚናገር እናገኘዋለን። በመጀመሪያ ስለ አሦር ማስጠንቀቂያ ይናገራል። አሦር እግዚአብሔር አሕዛብንና እስራኤልንም እንዲቀጣበት ያስነሣው መግረፊያ አለንጋ ነው። የቁጣዩ በትር እና የመዓቴ ጨንገር ይለዋል። እርሱ ግን መሣሪያ መሆኑን ሳያውቅ ተጓደደ፤ ኮራ። እግዚአብሔርም በተራው ይቀጣዋል። ውፍራሞቹ (יָדָע) ማሸማን፤ ሼሜን ስም ነው። ማሸማን ደግሞ ቅጽል) ከሳት ሲሆንባቸው እስራኤል ደግሞ የታመመ ሰው እንደሚሰለስል ይሰለስላሉ፤ ቁ. 16-18። ይህንን ውፍረት የሚል ቃል

ለመረዳት እነዚህን ወፍራም፡ መሰልሰል፡ በቁጥር ጥቂት መሆን የሚሉትን ቃላት አብሮ መረዳት ተገቢ ነው።

እግዚአብሔር አሦርን ጅራፉ አድርጎ እንደተጠቀመበት አሁን ጅራፍ ያነሣበታል፤ ይቀጣዋል። እስራኤልም በተራቸው መመንመንና መጠውለግ ቀርቶ መጎብኘትና ምቹት እንደሚሆንላቸው ተናገረ። ቀንበራቸው በአንገታቸው ሳለ ከውጪ ሌላ ኃይል ሳይሰበረው ከቀንበሩ ውስጥ አንገታቸው ወፍሮ ቀንበሩን ራሱን እንደሚሰበር ሰዕላዊ በሆነ ቋንቋ ነው የገለጠው።

በአማርኛ ውፍረት (ከውፍረቱ የተነሣ) የሚለውን ሰባኪዎቻችን ቅባት (ከቅባቱ የተነሣ) እያሉ የተረጎሙት anointing የሚለውን ቃል ከአንዳንድ የእንግሊዝኛ ተናጋሪ ሰባኪዎች በመስማት ወይም አንዳንድ የእንግሊዝኛ ትርጉሞችን በማንበብ ነው። anointing ደግሞ ብርቅዬ ሆኖ፡ የተበባ አገልጋይ፡ የተቀባ መዝሙር፡ ወዘተ እየተባለ፡ የሚያስተምሩቱም በትክክል ቅባት ሲሉ ምን ማለታቸው እንደሆነ ቢጠየቁ ግር እስኪላቸው ረቂቅ ተደርጎ፡ የሚያስተምሩት ትምህርት ሆኖአል። ኢሳይያስን ሲጠቅሱ ቅባቱ ሲፈሰስብን እስራትም፡ ቀንበርም፡ ገመድም፡ ትብታብም እንደሚሰበሩ፡ እንደሚበጣጠሱ እንደሚቀለጣጠሙ፡ በጩኸትም፡ በማስጮኸም፡ በማጋነንም ያስተጋባሉ። ቃሉ ውፍረት ቢልም ውፍረትን ከግምትም አያስገቡትም። በትክክል ቃሉን ስለማያነበቡት መኖሩንም ይረሱታል፤ አንዳንዶቹማ ጨርሰውትም አያውቁትም።

ከቅባቱ የተነሣ ሲሉ ሰባኪዎቻችን ጊዜ ወስደን "እውነት ይላል?" እንበል። "እውነት ከቅባቱ የተነሣ ይላል? ከውፍረት የሚለውን ቃል ለምን ከቅባቱ ብለህ ለወጥከው? ቅባት ስትልስ ምን ማለትህ ነው?" እንበልና እንጠይቅ። "እውነት ይላል?" ማለት ነውር የለበትም።

ጌታ ከአርያም ይባርካችሁ።

ዘላለም መንግሥት © 2014 (፪ሺህ፻) ዕዝራ ስነ ጽሑፍ አገልግሎት

ማንበብ ወይስ መስማት ዋናው ቁም ነገር? (ሁለት ሰነፎች)

ሁለት ጓደኞች ነበሩ። ከሁለቱ አንዱ አልፎ አልፎ ስለ መጽሐፍ ቅዱስ የሰማውን (ያንበበውን ሳይሆን የሰማውን) እየጠቀስ "እንዲህ ተብሎ ተጽፎአል" እያለ ሌላኛውን እየወቀሰ መከራውን ያሳየዋል። ይህኛው አድማጭም ጓደኛው በፉ ይበል እንጂ መጽሐፍ ቅዱስ አንብቦ እንደማያውቅ ስለገመተ አንድ ቀን፡ "እኔ 100 ብር አስይዛለሁ አንተ የአባታችን ሆይ ጸሎትን በቃልህ አታውቅም" አለው። ሁለተኛውም፡ "እውቃለሁ አስይዝ" ብሎ ሁለቱም መቶ መቶ ብር ጠረጴዛው ላይ አደረጉ። እውቃለሁ ባየም ቆሞ።

- አባታችን ሆይ በሰማይ የምትገኝ
- ባንተ ኪነጥበብ በደህና አሳድረኝ፤
- እንቅልፌን ስጪርስ ማለዳ ቀስቅሰኝ
- በመሃል ከምትኩም በሰላም በጤና ከቤትህ ውሰደኝ።

ብሎ 'ጸለየና'፡ "ይኸው!" አለው። ያኛውም፡ "የምታውቅ አልመሰለኝም ነበር፤ ደግሞ ግጥም መሆኑን አላውቅም ነበር፤ አይገርምም?" አለና ገንዘቡን ተወለት።

እስላም እና ክርስትና (ንጽጽራዊ አቀራረብ)

የመጽሐፍ ሐሳብና ግምገማ ክፍል አራት

ባለፉት ሦስት ክፍሎች እስላምና ክርስትና (ንጽጽራዊ አቀራረብ) የተባለውን በዶ/ር ዓሊ አልኹሊ የተጻፈ መጽሐፍ እየተመለከትን ነበር። መጽሐፉን መመልከታችንን እንቀጥላለን። በዚህ ክፍል ግን ቆም ብለን ደራሲው በድፍረት ስለሚኖርበት ስሕተቶች ቁርካኔን ምን ይላል? ብለን እንድንጠይቅ እወዳለሁ። ዶ/ር ዓሊ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ 50,000 ስሕተቶች አሉ ብሎ በድፍረት የተናገረበት ይህ መጽሐፍ የተበከለው ቁርካኔን ከተጻፈ በኋላ ነው ማለት መቼም አይችልም። አሁን የሚገኙትን የተለያዩ ትርጉሞችም ዋና ምስክር አድርጎ መጥራት አይችልም። ይህንን እንዳያደርግ መሐመድ በነበረበት ዘመን ወይም ቁርካኔን በተጻፈበት ከዚያ በኋላ በነበሩት ዓመታት የነበሩት የአይሁድና የክርስቲያኖች መጽሐፎች ወይም ብሉይ ኪዳንና አዲስ ኪዳን ባልተተረጎሙባቸው በዋና ቋንቋቸው አሁን ባሉበት መልካቸው እንደነበሩ ማረጋገጥ ይቻላል።

ካለፈው ጽሑፍ በኋላ በዚህ የ50 ሺህ ስሕተቶች ጉዳይ ላይ ስመረምር አንድ መጽሐፍ አገኘሁ። መጽሐፉ በጠቅላላው ስለ መጽሐፍ ቅዱስ በቀላሉ ለማንበብና ለመረዳት ለሚወድዱ ከምስሎች ጋር የተሠራ መጽሐፍ ነው። በዚህ መጽሐፍ ስለ 50 ሺህ ስሕተቶች የሚናገር ነገር አለ። "በ1952 አንድ የታወቀ አሳታሚ ባወጣው መጣጥፍ ርዕሱን፡ በመጽሐፍ ቅዱስ 50 ሺህ ስሕተቶች ተገኙ (Fifty Thousand Mistakes Discovered in the Bible) ብሎ ታተመ። ነገር ግን ወደ ኋላ ራቅ ብለን ወደ 1701 ስንሄድ ጆን ሚል (John Mill) በአዲስ ኪዳን ላይ የሕያሴ ጽሑፍ ያወጣ ሲሆን በዚህ ሥራው ወደ 30ሺህ የሚደርሱ አጠያያቂ ምንባቦችን አግኝቶአል።" ይልና ያገኛቸውን ነገሮች ምንነትና እንዴት እንዳገኛቸው ሲዘረዝር፡ ይህንን ለማድረግ፡ Mill 98 የተለያዩ [የእንግሊዝኛ] ትርጉሞችን በማነጻጸር የቃላትን፡ የቃላት ቁራጮችን (syllable)፡ የአገላለጥ ልዩነቶችን፡ ለምሳሌ፡ await እና wait for ወይም he came እና he arrived የሚመስሉ የትርጉም፡ የማተሚያ ቤት ስሕተቶች የሆኑ የተጨመሩ ወይም የተቀነሱ ፊደላትና አጣጣሎችን፡ ይህንም የመሰሉትን በሙሉ የሚጨምር ነው። ጸሐፊው ሲደመድም፡ "It was trivia of this kind that the journalist found to the number of about 50,000" አለ። ይህን የመሰሉትን ገለባዎች በመቁጠር ነው ጋዜጠኛው 50 ሺህ ያደረሰው።²

ይህ ማለት በአዲስ ኪዳን ጥንታውያን ጽሑፎች ሁሉ መካከል ፍጹም መመሳሰል አለ ማለት አይደለም። በመንግሥት ወይም በግለሰብ ቁጥጥር ሳይሆን በነፃ ይሰራጩ ከነበሩት መጻሕፍት ወደ 6ሺህ የሚጠጉ የአዲስ ኪዳን እና በጠቅላላው ወደ 25 ሺህ የሚይህሉ የመጽሐፍ ቅዱስ ጥንታውያን ጽሑፎች ዛሬ በየቤተ መዘከሮችና የምርምር ተቋማት ይገኛሉ። በነዚህ ጥንታውያን ጽሑፎች መካከል የሚገኙት ልዩነቶች እንደዛሬው በፎቶ ኮፒ የማይባዙበት ዘመን ስለሆነ አንባቢ ጸሐፊዎችን ሲያስጽፍ የሚፈጠሩ የድምጽ-ቃላት ልዩነቶች እና የፊደላት አጣጣሎች ልዩነቶች ናቸው። እንጂ አንዱ ጽሑፍ ኢየሱስ ጌታ ነው ሲል ሌላው የለም አይደለም የሚል ወይም አንዱ ኢየሱስ ሞቶአል፤ ከሙታንም ተነሥቶአል ሲል ሌላው የሞተ መሰለ እንጂ አልሞተም አልተቀበረም የሚሉ አይደሉም። ወደዚህ አሳብ እንደገና ወደፊት እመለሳለሁ።

ሌላ ስለዚህ የተጻፉ ነገሮችን እየፈለግሁ ሳለሁ ያጋጠመኝን ሌላ መጽሐፍ በዚህ ማውሳት እፈልጋለሁ። በምሕረቱ ጴ. ጉታ የተጻፈ መልስ ይኖረው ይሆን? የሚል መጽሐፍ ነው።³ መጽሐፍ ቅዱስ ይጣረሳል? የሚለውን የአንዋር መሐመድን መጽሐፍ ሳነበ ሳለሁ ካየሁት አመለካከት ተነስቼ ይህን መጽሐፍ ፈልጌ አገኘሁት። ሳነበበው ያስገረመኝ ጠሊቅ የሆኑ መጽሐፍ ቅዱሳዊና ስነ መለኮታዊ መልሶች ብቻ ሳይሆኑ መጽሐፉ ራሱ የተጻፈው በዚህ እኔም እያሐስኩ ባለሁት የዶ/ር ዓሊ አልኹሊ መጽሐፍ ላይ መሆኑም ነው። ድግግሞሽ ከሆነ የኔን ለማቆም ወይም ለመቋጩት እያሰበኩ በጥንቃቄ ከተመለከትኩ በኋላ የደረስኩበት ድምዳሜ ይህ ነው። ባለፉት ሦስት ተከታታይ ጽሑፎች እኔ የሠራሁበትን አቀራረብና የምሕረቱን መጽሐፍና የጽሑፉን አቀራረብ ተመልክቼ 1ኛ፡ በይዘት ቢቀራረብም በትኩረት አቅጣጫ የየራሳቸው መስመር ስላላቸው፤ 2ኛ፡ የምሕረቱ መጽሐፍ ከቁርካኔም በመጥቀስ በተለይ መጽሐፍ ቅዱስ እና መጽሐፍ ቅዱሳዊ ስነ መለኮት ላይ በማተኮር የምላሽ ትንተና ሲሰጥ የኔው ደግሞ ለጸሐፊው የክርስትና ማጣጣያዎች ከመጽሐፍ ቅዱስ የመልስ ቃል በመስጠት ወደ ቁርካኔና ወደ ሐዲስ በመሄድ ምላሽ መስጠት ነው። ከዚህ የተነሣ በጀመርኩት መንገድ ለመጻፍ እየቀጠልኩ በዚህ አቅጣጫ ጥናት የምታካሂዱ ሁሉ የምሕረቱን መጽሐፍ እንድታገኙና እንድታነበቡት በጥብቅ አደራ አሳስባለሁ።

ከላይ በመግቢያው አንቀጽ እንዳልኩት በዚህ መጣጥፍ ወደ ዶ/ር ዓሊ መጽሐፍ ይዘት ብመለስም በመጀመሪያ ቁርዓን ወይም በቁርዓን ውስጥ ሙሐመድ ራሱ ተሳስቷል ያለውን መጽሐፍ የዛሬዎቹ ሙስሊሞች ለምን ተሳስቷል፡ ተበርዟል፡ ተበክሏል ስለሚሉበት ነጥብ አወሳለሁ። እውነት መጽሐፍ ቅዱስ ተበክሎአል? ማን በከለው? ማን በረዘው? ሙሐመድ ስለ መጽሐፉና ስለ መጽሐፉ ሰዎች ያለው ምንድነው? ቁርካኔን ስለአይበከሌነቱ ያለው ምንድነው? ተበክሎአል የሚሉቱ ይህንን ለምን እንደሚሉ ለራሳቸውም ጥያቄ ሊሆን የተገባ ነው። ግን የማለታቸው ዋና ምክንያት ይህ ነው። አዲስ ኪዳን ያለምንም ማወላወል የሚያስተምራቸው ዐበይት ወይም የወንጌል አዕማድ የምንላቸው ሦስት ትምህርቶች አሉ። እነዚህ ሦስት ዋና ዋና ትምህርቶች ማንም የመጽሐፍ ቅዱስ አጥኚ የሆነ ክርስቲያን አጥብቆ የሚያውቃቸውና የሚቀበላቸው እውነቶች ናቸው። እነዚህም የኢየሱስ ጌትነት ወይም አምላክነቱ፡ ሞቱ፡ እና ትንሣኤው ናቸው። ክርስቲያን ከሆነኩ በኋላ በመጀመሪያ በቃሌ ያጠናሁት ጥቅስ ሮሜ 10፡9 ነው፤ ኢየሱስ ጌታ እንደ ሆነ በአፍህ ብትመስክር እግዚአብሔርም ከሙታን እንዳስነሣው በልብህ ብታምን ትድናለህና ይላል። በዚህ ጥቅስ ውስጥ ኢየሱስ ጌታ መሆኑ፡ መሞቱና ከሙታን መነሣቱ ሦስቱም አብረው ተገምደው ተጽፈዋል። እነዚህ ሦስቱ ከውስጡ ከውጡ ክርስትና ምውት ነው። በድን ነው።

በቁርካኔ ውስጥ የምናየው ኢሳ ደግሞ ከሦስቱም የለበትም። ለነገሩ ኢሳና ኢየሱስ ከስማቸውም ጀምሮ አንድ አለመሆናቸውን ጠንቅቀን ልንረዳ ይገባል። ለጊዜውም ቢሆን ኢሳ ኢየሱስ እንደሆነ አስበን ይህን ግምገማ እንቀጥል። ኢስላምና ቁርዓን እነዚህን ሦስቱንም ትምህርቶች አጥብቀው ይከዳሉ። ኢየሱስ ጌታና አምላክ ሳይሆን የአዳም ብጤና የማርያም ልጅ የሆነ ሰው ብቻ ነው። ነቢይና ኩብዙ ነቢያት አንዱ እንጂ ሌላ አይደለም ይላሉ። ደግሞም የሞተ መሰላቸው እንጂ አልሞተም፤ እንዲያውም አልተሰቀለም። የተሰቀለው ኢየሱስን እንዲመስል የተደረገ ሌላ ሰው ነው (ብዙዎቹ የአስቆሮቱ ይሁዳ ነው) ይላሉ። ይሁዳ ታንቆ እንደሞተ ሲነበብላቸው ያም እርሱን የሚመስል ሌላ ነው የሚሉ አልጠፉም። ይህንን የይሁዳን ኢየሱስነት የሚያወቁት የበርናባስ ወንጌል ከሚባለው የፈጠራ መጽሐፍ በመውሰድ ነው። ይህ የበርናባስ ወንጌል ራሱን የቻለ ሌላ የቅሌት ታሪክ አለው። ምናልባት በሌላ ክፍል አነሣው ይሆናል። 15 ጊዜ የሙሐመድ ስም የተጻፈበት 'ወንጌል' ነው! ካጋጠማችሁ አንበቡት። እንግዲህ አልተሰቀለም ብቻ ሳይሆን ስላልሞተ ደግሞ ከሙታንም

¹ 6000 Years of the Bible, Wegener, G. S., Hodder and Stoughton, Jarrold and Sons Ltd, Norwich, London, 1958.
² Ibid., pp. 262-264.

³ መልስ ይኖረው ይሆን? ምሕረቱ ጴ. ጉታ፤ ኤስ አይ ኤም ማተሚያ ቤት፤ አዲስ አበባ፤ 1998 (2006)።

አልተነሣም ይላል ቁርኣት። እንግዲህ ለነዚህ ያገጠጡ ቅራኔዎች የሙስሊሞች መልስ ምን ሊሆን ነው? በእውነቱ ምንም መልስ የላቸውም። ስለ ኢየሱስ መስቀልና መሞት ክርስቲያን ያልሆኑ ታሪክ ዘጋገቡትም ጽፈውታል። ከሙታን ተነሣ መባሉንም ጭምር ጽፈዋል። ስለዚህ መልስ ያጡለት ወይም ሊቀበሉት የተከለከሉት ይህ ጉዳይ ከቁርኣት ጋር ከተቃረነ ሌላ የሚሉት ስለሌሉ፤ 'መጽሐፍ ቅዱስ ተሳስቷል ተበክሏል ማለት ነው' ይሉናል። ትልቁ ጥያቄ ግን፤ 'ማን በከለው? ደግሞም መቼ ተበክለ?' የሚለው ነው።

ቁርኣት በተጻፈበት ዘመን መጽሐፍ ቅዱስ የተበከለ አለመሆኑን በግልጽ በራሱ በቁርኣት ተጽፎ እናያለን። ቁርኣት የመጽሐፍ ሰዎች፤ የመጽሐፍ ባለቤቶች ወይም መጽሐፍ የተሰጣቸው ሰዎች (አህል አልኪታብ) የሚላቸው የአይሁድና የክርስቲያኖች መጻሕፍት ተውራት፤ ዛብር እና ኢንጂል (አራት፤ መዝሙር እና ወንጌል) ትክክለኛ መሆናቸውን እንጂ የተሳሳቱ መሆናቸውን ከቶም አይናገርም። ከውስጣቸው በከፊልም በጥቂትም ሲያመለክት መሳሳታቸውን ሳይሆን ትክክለኛነታቸውን በማመን ነው። ከተሳሳተ ምንጭ ማን ይቀዳል? ከዚያ ወዲህ ተበክሉ ከተባለ ደግሞ በዚያ ቁርኣት በተነገረበት ወይም በተጻፈበት ዘመን የነበረውና አሁን ያለው መጽሐፍ ቅዱስ ልዩነት የሌላቸው መሆኑን ማንም በአእምሮ መርምሮ ሊደርስበት፤ ሊጨብጠውና ሊገነዘበው ይችላል። በ7ኛውና በ8ኛው መቶ ምዕት ዓመት የነበረው መጽሐፍ ቅዱስ ዛሬ በእጃችን ካለው ምንም ልዩነት የሌለው መሆኑን እውነትን የሚፈልግ ያገኘዋል።

ቁርኣት ስለ መጽሐፍ ቅዱስ በ3፡3-4 እንዲህ ይላል፤

ክርሱ በፊት ያሉትን መጻሕፍት የሚያረጋግጥ ሲሆን መጽሐፉን (ቁርኣንን) ባንተ ላይ ከፋፍሎ በወነት አወረደ። ተውራትንና ኢንጅልንም አውርዷል። (ከቁርኣን) በፊት ለሰዎች መሪ አድርጎ (አወረዳቸዋል)፤ ፋርቃንንም አወረደ እነዚያ በአላህ ታምራቶች የካዱ ለነርሱ ብርቱ ቅጣት አላቸዉ፤ አላህም አሸናፊ የመበቀል ባለቤት ነዉ።

ከፋፍሎ አወረደ የሚለው ቃል በእጁ ሊይዛቸው ሊያገኛቸው የሚችሉት መጻሕፍት እውነተኛነታቸውን ሊያረጋግጥ የሚችልባቸው መሆናቸውን መግለጡ ነው። ተውራትና ኢንጅል አራትና ወንጌል ናቸው። መጽሐፍ ቅዱስን በተመለከተ የሙሐመድ አቋም ግልጽ ነው። መጽሐፍ ቅዱስ ያልተበከለ የእግዚአብሔር ቃል መሆኑን ያምናል። ያልተበከለ መሆኑን እያመነና እየተቀበለ በውስጡ የተጻፈውን መካዱ፤ ማለትም ኢየሱስ ነቢይ ብቻ እንጂ ጌታ አይደለም፤ የእግዚአብሔር ልጅ አይደለም፤ አልተሰቀለም፤ አልሞተም፤ ከሙታንም አልተነሣም ማለቱ ደግሞ ይህ ራሱን የቻለ ሌላ ችግር ነው።

ቃላቱ ለዋጭ የሌለባቸው ስለመሆናቸው 6፡115 ደግሞ እንዲህ ይላል፤

የጌታህም ቃላት እውነተኛና ትክክለኛ ስትኾን ተፈጸመች። ለቃላቱ ለዋጭ የለም። እርሱም ሰሚው ዐዋቂው ነው።

ማንም ቃሉን ሊለውጥና ሊበክል የማይቻል መሆኑ በዚህ ቃል የተረጋገጠ ነው። 18፡27ም ተመሳሳይ ቃል አለው፤ እንዲህ ይላል፤

ከጌታህም መጽሐፍ ወደ አንተ የተወረደውን አንብብ፤ ለቃላቶቹ ለዋጭ የላቸውም፤ ክርሱም በቀር መጠጊያን በፍጹም አታገኝም።

ይህ ግልጽ ነው። ዶ/ር ዓሊ አልቲሊ የክርስቲያኖች መጽሐፍ ቅዱስ የተበከለ ነው ሲል የራሱን መጽሐፍና የራሱን ነቢይ እየተቃረነ መሆኑ ግልጽ ነው። ቁርኣን የሚለው በግልጽ ከዚያ በፊት የነበሩትና በዚያን ጊዜ የሚታወቁት የመጽሐፍ ሰዎች የሚያነባቸው ተበርዘዋል አልተባለም። እንዲያውም ትክክል ናቸው፤ ሊለወጡም አይችሉም ነው መጽሐፋቸው የሚለው፤ እና ይህንን መቃወም ምን ይባላል? 5፡43-48 ስለ መጽሐፍ ቅዱስ እንዲህ ይላል (የሰመርኩት እኔ ነኝ)፤

43፡ እነርሱም ዘንድ ተውራት አያሉት በውስጧ የአላህ ፍርድ ያለባት ስትሆን አንዴት ያስፈርዱሃል? ከዚያም ከዚህ በኋላ አንዴት ይሸሻሉ! እነዚያም በፍጹም ምእመናን አይደሉም።

44፡ እኛ ተውራትን በውስጥ መምሪያና ብርሃን ያለባት ስትሆን አወረድን፤ እነዚያ ትክክለኛ የተቀበሉት ነቢያት በነዚያ ይሁዳውያን በሆኑት ላይ በርሷ ይፈርዳሉ፤ ሊቃውንቱና ዐዋቂዎቹም ከአላህ መጽሐፍ እንዲጠብቁ በተደረጉትና በርሱም ላይ መስካሪዎች በሆኑት (ይፈርዳሉ)፤ ሰዎችንም አትፍሩ፤ ፍሩንም፤ በአንቀጾቹም አነስተኛን ዋጋ አትለውጡ፤ አላህም ባወረደው ነገር ያልፈረደ ሰው እነዚያ ከሐዲዎች አነርሱ ናቸው።

45፡ በነርሱም ላይ በውስጧ ነፍስ በነፍስ፤ ዓይንም በአይን፤ እፍንጫም በእፍንጫ፤ ጆሮም በጆሮ፤ ጥርስም በጥርስ (ይያዛል)፤ ቁስሎችንም ማመሳሰል አለባቸው ማለትን ጻፍን፤ በርሱም የመጸወተ (የማረ) ሰው፤ እርሱ ለርሱ (ለሠራው ኃጢአት) ማስተሰሪያ ነው፤ አላህም ባወረደው ነገር የማይፈርድ ሰው፤ እነዚያ በደለኞቹ አነርሱ ናቸው።

46፡ በፈለጋቸውም (በነቢያቶቹ ፊልግ) ላይ የመርየምን ልጅ ዒሳን ከተውራት በስተፊቱ ያለውን አረጋጋጭ ሲሆን፤ አስከተልን፤ ኢንጅልንም በውስጡ ቀጥታና ብርሃን ያለበት በስተፊቱ ያሉትን ተውራትንም የሚያረጋግጥ ለጥንቁቆች መሪና ገሣጭ ሲሆን ሰጠው።

47፡ የኢንጅልም ባለቤቶች በውስጡ አላህ ባወረደው ሕግ ይፍረዱ፤ አላህም ባወረደው የማይፈርድ ሰው፤ እነዚያ አመጣኞች አነርሱ ናቸው።

48፡ ወደ አንተም መጽሐፉን ከበፊቱ ያለውን መጽሐፍ አረጋጋጭና በርሱ ላይ ተጠባባቂ ሲሆን በውነት አወረድን፤ በመካከላቸውም፤ አላህ ባወረደው ሕግ ፍረድ፤ እውነቱም ከመጣልህ በኋላ ዝንባሌዎቻቸውን አትከተል። ከናንተ ለሁሉም ሕግንና መንገድን አደረግን፤ አላህም በሻ ኖሮ አንድ ሕዝብ ባደረጋችሁ ነበር፤ ግን በሰጣችሁ ሕግጋት ሊሞክሩትሁ (ለያያችሁ)፤ በሳ ሥራዎችንም (ለመሥራት) ተሸቀዳደሙ፤ መመለሻችሁ በጠቅላላ ወደ አላህ ነው፤ በርሱም ትለያዩበት የነበሩትሁትን ነገር ይነግራችኋል።

በቁጥር 47 የተጻፉት የኢንጂል ባለቤቶች ክርስቲያኖች ናቸው፤ በወንጌሉ ውስጥ በተጻፈው መፍረድ ይችላሉም ይጠበቅባቸዋልም ማለት ነው። በቁጥር 43-45 ተውራት ወይም አራት ከ46-47 ደግሞ ኢንጅል ወይም ወንጌል በትክክል የእግዚአብሔር ቃላት መሆናቸው ተጽፎአል። ተበክሉ፤ ተበረዙ፤ ተበላሹ፤ አልተባሉም። በሙሐመድ ዘመን የነበረው መጽሐፍ ቅዱስ ዛሬም ካለው ጋር የተለየ ነው ሊል የሚችል የለም።

10፡94 ደግሞ እንዲህ ይላል።

ወደ አንተም ካወረድነው በመጠራጠር ውስጥ ብትሆን እነዚያን ከአንተ በፊት መጽሐፉን የሚያነቡትን ጠይቅ። እውነቱ ከጌታህ ዘንድ በአርግጥ መጥቶልሃል። ከተጠራጣሪዎቹም አትሁን።

ይህ ጥቅስ ሁለት ነገሮችን ያሳያል፤ አንደኛው ሙሐመድ ይጠራጠር እንደነበርና ሁለተኛው ደግሞ ሲጠራጠር ማንን መጠየቅና ማረጋገጥ እንዳለበት ነው። ማድረግ ያለበት መጽሐፉን የሚያነቡትን የመጽሐፉን ባለቤቶች መጠየቅ ነው። የተበከለ መጽሐፍ መሆኑን ከቶም አይናገርም። ቢሆን ኖሮ ጠይቅ አይባልም ነበር።

እንግዲህ ከላይ ካሉት በርካታ አንቀጾች እንደምንረዳው ቁርኣን ለአራትም ለወንጌልም የተከበረ ስፍራ እንደሰጣቸው ይስተዋላል። ይሁን እንጂ ከዚህ መጽሐፍ ቅዱስ ጋር በግልጽ መቃረኑም ገሃድ ነው። በንጽጽር መጽሐፍና በዚህ ምላሽ በስፋት እያየን ያለነውም ይህ ነው።

ውስጣዊ አለመጣጣሞች

ውስጣዊ አለመጣጣሞች በሚለው ክፍል (ገጽ 10) እንዲህ ይላል፤

የሐዲስ ኪዳን ወንጌሎች ተመሳሳይ የሆነ አንድ ሁነት አስመልክተው እርስ በርሳቸው የሚፋለሱ ተጻራሪ ትረካዎች ያቀርባሉ። አንዳንድ ጊዜ ደግሞ አንዱ ወንጌል ራሱን በራሱ ሲቃረን ይታያል። በአንዱ ወንጌል ውስጥና በተለያዩ ወንጌሎች መካከል በብዙ መቶዎች የሚቆጠሩ ቅራኔዎች ይስተዋላሉ። ይህም የሚያረጋግጠው እነኚህ ወንጌሎች የሰብዓዊ ፍጡራን ዘገባዎች እንጂ መለኮታዊ ራእዮች አለመሆናቸውን ነው። እግዚአብሔር እውነቱን ሁሉ ስለሚያውቅ እርስ በርሳቸው የሚፋለሱ ተጻራሪ ዘገባዎችን ሊሰጥ አይችልም። ይህ ማለት

ይህ አሳብ በቀደሙት ክፍሎች ተወስዶአልና ደግሞ አልጽፍበትም። እንደተለመደው ግን ምንም ማስረጃ ሳይቀርብ እርስ በርስ የሚፋለሱ፤

የሚጻረሩ ሲባል ወንጌላትን ላላነበበና ለማያውቅ ሰው እውነት ሊመስል ይችላል። ይህ የወንጌላት አራትነትና የአራት ሰዎችን ምስክርነት ማንበቡ ቃል በቃል ደግሞ አንድ ያለመሆናቸው (ቢሆኑ ኖሮ አንድ እንጂ አራት ባላስፈለጉም) የፈጠረው አሳብ ይመስላል። እውነቱ ግን፣ እንዲያውም የሰው ውጤት ቢሆኑ ኖሮ ሲበዙ ወይም ከአንድ በላይ ሲሆኑ ዶ/ር ዓሊ እንዳለው መጻረር ነበረባቸው። ይልቅስ ወንጌላት ምንጫቸው መለኮታዊ መሆኑን የምናውቀው በቁጥር በዝተውም ሳለ በይዘት አንድ በመሆናቸው ነው። Simon Greenleaf የተባለው የሐርቫርድ የሕግ ትምህርት ቤት ሊቅ አራቱን ወንጌላት በሕግ ሰውነት መርምሮ የደረሰበትን መድረሻ ሲናገር፣ አራቱም ወንጌላውያን ተመካክረው አለመጻፋቸውን የሚያስረዳ የአገላለጥ ልዩነት ሲኖር በይዘታቸው ልዩነት አለመኖሩ ደግሞ ለየብቻቸው የጻፉት መሆናቸውን ያረጋግጣል ሲል ጽፎአል።⁴ ደግሞም የአገላለጥ ልዩነት የሌለባቸው ፍጹም አንድ ዓይነት ቢሆኑም ኖሮ፣ 'ይኸው አንዱ ካንዱ ኮርጆ ነው' ወይም፣ 'አራቱም አፍ ለአፍ ገጥመው ተመካክረው የጻፉት ነው' ተብሎ መከሰሳቸውም የማይቀር ነበር።

ጳውሎስዊነት ወይስ ክርስትና?

ዶ/ር ዓሊ በመጽሐፉ ውስጥ ክርስትና የጳውሎስ ፈጠራ በመሆኑ ጳውሎስዊነት መባል አለበት እንጂ ክርስትና መባል የለበትም የሚል ጽፎአል (ገጽ 11)።

ክርስትና ዛሬ ባለው መልኩ በአብዛኛው የጳውሎስ የፈጠራ ውጤት ነው። ቤተክርስቲያን ለጳውሎስ ሚዛናዊ አመለካከት ቢኖራት ኖሮ ሃይማኖታቸውን ጳውሎስዊነት ብላ እንጂ ክርስትና ብላ ባልጠራች ነበር። ሃይማኖቱ በስግታቸው የተሰየመው ኢየሱስ ክርስቶስ በሃይማኖቱ መሠረታዊ እምነቶች ላይ ጭራሽ አይሰግሙምና። ስለዚህም ክርስትና አላገባባ ነው ከኢየሱስ ክርስቶስ ጋር የተሳሰረው። ጳውሎስዊነት ይባላል ታግኝና ፍትሐዊ መጠሪያ ስሙ ነው።

ወንጌላት የተጻፉበትን ቅደም ተከተል በመውሰድ አንዳንዶች ጳውሎስ የጻፉቸው መልእክቶች ከኋላ የመጣ ዓይን አወጣ ዓይነት ከኋላ መጥቶ በርዞና ከልሶ አዲስ ትምህርት በመፍጠር ፊተኛ የሆነ ይመስላቸዋል። ከአንዳንዶች ትምህርትና አጻጻፍ በርካታ የኢስላም ምሁራንም ይህንን አሳብ የሚጋሩት ይመስላል።

ከወንጌላት ቢያንስ አንዱ ከጳውሎስ መሞት በፊት የተጠናቀቀ ስለመሆኑ ግልጽ ማስረጃ እናገኛለን። የሐዋርያት ሥራ ሲያልቅ ጳውሎስ አለመሞቱና የሐዋርያት ሥራ ሲጻፍ ደግሞ ቀድሞውኑ የሉቃስ የተጻፈ መሆኑ እውነት ነው። ይህን ከሐዋርያት ሥራ መግቢያ እናገኛለን። ጳውሎስ የሞተው በ60ዎቹ አጋማሽ እንደሆነ ይገመታል። ሉቃስ ቀድሞውኑ ተጽፎአልና ለታሪኩ ቀራቢ ወንጌል መሆኑ ምንም የማያጠያይቅ ነው። ሌሎቹ ወንጌላት መቼ እንደተጻፉ ማረጋገጥ ባይቻልም እንደሚገመተው ማርቆስም በ50ዎቹ መጨረሻ ወይም በ60ዎቹ መጀመሪያ ነው የተጻፈው። ማቴዎስና ዮሐንስ ግን ዘግይተው እንደተጻፉ ስለሚገመቱ ጳውሎስ መልእክቶቹን ከጻፈ በኋላ ብቻ ሳይሆን ከሞተም በኋላ እንደተጻፉ ቢገመት ትክክል ነው። ስለዚህ ወንጌላቱ የሚሉትን ጳውሎስ ከለሰው ማለት የማይመስል አባባል ነው።

ጳውሎስ ያደረገው ማብራት ነው ማለት ይቻላል። ይህን ያደረገው ደግሞ በመንፈስ ቅዱስ ተመርቶና ተነድቶ ነው። የጳውሎስን መልእክቶች፣ የጳውሎስን ስብከቶችና ሕይወቱን ራሱንም ስንመረምር ጳውሎስ ዋና ግቡ ክርስቶስን ማጉላት እንጂ ጳውሎስዊነትን ማጉላት አልነበረም። ምኞቱ እርሱን ፊተኛ ማድረግ፣ እርሱን ማወቅ፣ እርሱን መምሰል (በሞቱ እንኳ ሳይቀር እርሱን መምሰል)፣ ወንጌልን (የምሥራቹን ቃል) መስበክ ነበር እንጂ ክርስትናን የሚተካ ጳውሎስና ፈጥሮ አልሰበከም። የክርስቶስን ጌትነት ቢሰብክ ጌታና አምላክ በመሆኑ ነው። ስለ ሞቱ

ቢሰብክ ክርስቶስ ስለሞተልን ነው። ትንሣኤውን ቢሰብክ ስለተነሣ ነው። የተነሣውን ኢየሱስ ራሱም በደማስቆ መንገድ ተገናኝቶታልና ያንን ያየውን ዓይን የሚያሳውር ብርሃን የተላበሰውን ጌታ ትንሣኤ ነው የሰበከው። ዳግመኛ መምጣቱን ቢሰብክ ጌታ ራሱ ያስተማረውን እውነት ነው የተናገረው። ጳውሎስ ጳውሎስዊነትን ሳይሆን ክርስቶስን ነው የሰበከው። ይህ በመልእክቱ ገጾች ሁሉ ላይ የሚነበብ ነው። ዶ/ር ዓሊ ክርስትና ጳውሎስዊነት መባል አለበት ሲል የጻፈው ፈጽሞ ከመስመር የወጣ ስሕተት ነው።

ጳውሎስ ክርስትናን ፈጠረው ከተባለ ራሱን የሳተ እብድ ካልሆነ በቀር ክርስትና የራሱ ፈጠራና እውነተኛ ያልሆነ ነገር መሆኑን ያውቀዋል ማለት ነው። እውነተኛ ካልሆነ ደግሞ ላልሆነና ለተፈጠረ ነገር መከራንና ሞትን መቀበል ከጅልነትም የወረደ ነገር መሆኑን ማንም አእምሮ ያለው ሰው ይረዳዋል። ጳውሎስ ወንጌልን ያገለገለው በመከራ፣ በመንፈስና በመንግሥታት ነው። አንዳንዶች ሊያደርጉት ይጣሩ እንጂ እውነተኛ ክርስትና ያይም ዛሬም ትርፋማ ምድራዊ ንግድ አይደለም። እርሱ የጻፋቸውን መልእክቶች ትተን የሐዋርያት ሥራን ብቻ እንኳ ስናነብብ ይህን በመከራና በጉዳት ማገልገሉን በጉልህ እናስተውላለን። ራሱ ለፈጠረው ሃይማኖት በሮም እስር ቤት ቆይቶ እንደተገደለ ነው ትውፊት የሚነግረን። እና ለራሱ የፈጠራ ሃይማኖት፣ እውነት አለመሆኑን ላወቀው ነገር አንገቱን ለሰይፍ ሰጠ?

ሌላው ዶ/ር ዓሊ በዚያው ገጽ የጻፈው ቃል እንዲህ ይላል፤

የክርስትና እምነቶች ከኢየሱስ ክርስቶስ ጋር ምንም ግንኙነት የላቸውም። «ክርስትና» የሚለው ቃል ራሱ የተፈጠረው በቤተክርስቲያን ሰዎች ነው። ክርስትና ከእምነቶቹና ከመጠሪያ ስሙ ጭምር የተፈጠረው በኢየሱስ ሳይሆን በቤተክርስቲያን ሰዎች ነው። እርግጥ ክርስትና የሚል ቃል በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የለም። ግን በቤተ ክርስቲያን ሰዎች የተፈጠረ አይደለም። በመጀመሪያ ደቀ መዛሙርት 'ክርስቲያን' የተባሉት በአንጾኪያ ነው፤ በርናባስም ሳውልን ሊፈልግ ወደ ጠርሴስ መጣ፤ ባገኘውም ጊዜ ወደ አንጾኪያ አመጣው። በቤተ ክርስቲያንም አንድ ዓመት ሙሉ ተሰበሰቡ፣ ብዙ ሕዝብንም አስተማሩ፤ ደቀ መዛሙርትም መጀመሪያ በአንጾኪያ ክርስቲያን ተባሉ። (ሐዋ. 11፡ 25-26) ይህ ስፍራ ጳውሎስ ለመጀመሪያ ጊዜ በይፋ በጌታ ተከታዮች መካከል ሆኖ ዓመት ሙሉ ያገለገለበት ነው። ክርስቲያን የሚለውን ስም ሌሎች ያወጡላቸው ነው እንጂ ለራሳቸው ያወጡት አይደለም። አወጣጡም የንቀትና የምጽት እንጂ የቁልምጫና የአድናቆት አይደለም።

የዶ/ር ዓሊ መጽሐፍ ርእስ እስላምና ክርስትና የሚል ሲሆን እስልምናና ክርስትና አላለም። ግን እስልምና የሚል ቃል በቁርአን ውስጥ (9፡74 እና 39፡22) ሲገኝ አጻጻፉ ኢስላምን መካድን ወይም ኢስላምን መቀበልን የሚያመለክቱ ናቸው። እስልምና የተሰኘው የኢስላም ሃይማኖት ነው ማለት ነው። ክርስትና ደግሞ የክርስቲያን ሃይማኖት ስም ነው። ልዩነቱ ምንድነው? ክርስቲያን የሚል ቃል በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የተጻፈ ሲሆን ክርስቲያን ማለት የክርስቶስ የሆነ ወይም የክርስቶስ ተከታይ ማለት ነው። ታዲያ ሰዎቹ ክርስቲያን ከተባሉ እምነቱም ክርስትና እንጂ ጳውሎስና ሊባል ኖሯል? ጳውሎስ እያገለገለ ባለበት በዚያው ጊዜና በዚያችው የአንጾኪያ ከተማ ደቀ መዛሙርት ክርስቲያን ከተባሉ ጳውሎስ በስሙ እንዲሰየሙ ቢያንስ መጣር ነበረበት። 'እኔ የጳውሎስ ነኝ' የሚሉ ሥጋውያን ባይጠፉም ጳውሎስ ራሱ ክርስቲያን ነበረ እንጂ ክርስቲያኖች ጳውሎስዊውያን አይደሉም። ዶ/ር ዓሊ በእጅጉ ተሳስቶአል፤ በመጽሐፍ ቅዱስና በክርስትናም ላይ ከግምት ያላለፈ የቆሸሸ ነገር ጽፎአል።

የሰላምታና የመልካም ምኞት መግለጫ ደብዳቤዎች

ዶ/ር ዓሊ የሰላምታና የመልካም ምኞት መግለጫ ደብዳቤዎች ባለው ክፍል (ገጽ 12) እንዲህ ይላል፤

⁴ Strobel, Lee; *The Case for Christ*; Zondervan, 1998; p. 48.

ሕዝብ ሁልጊዜ ማታለል ግን አይቻልም። የጳውሎስ ደብዳቤዎች የጳውሎስ ደብዳቤዎች ናቸው። ስለ ደብዳቤዎቹ ማለት የሚቻለው እውነትም ይኸው ብቻ ነው። ጳውሎስ መለኮታዊ ራዕይ (ወሕይ) ተቀብሎ አያውቅም። የኢየሱስን ትምሕርቶች ያቃለለ፤ የሙሴን ሕግ የሰረዘና አዲስ ሃይማኖት የመሠረተ ሰው ነው-ጳውሎስ።

ቅዱሳን ሰዎች በመንፈስ ቅዱስ ተመርተው የጻፉት የብሉይ እና የአዲስ ኪዳን መጻሕፍት በቅርጽና በዓይነት የተለያዩ ናቸው። በብሉይ ሕግ፣ ታሪክ፣ ቅኔያት፣ እና ነቢያት ናቸው። በአዲስ ኪዳንም ወንጌል፣ ታሪክ፣ መልእክቶች፣ እና ትንቢት ናቸው። ዓይነታቸው ወይም ቅርጻቸው መለያየቱ ይዘታቸውን ወይም ምንጫቸውን ከቶም አይለውጠውም።

የጳውሎስ ደብዳቤዎች የጳውሎስ በእርግጥ ናቸው፤ የበርናባስ ወይም የጴጥሮስ አይደሉም፤ ግን እነዚያን 'ደብዳቤዎች' ሲጽፋቸው መንፈስ ቅዱስ እንዲጻፉ አድርጎ ነበር። ደብዳቤዎቹ ዶ/ር ዓሊ እንዳለው ሹመት ለተሾመ ወይም ውድድር ላሸነፈ እንደሚጻፍ 'የመልካም ምኞት መግለጫ' ደብዳቤ ሳይሆኑ በተጻፉበት በግሪክ ቋንቋ እንደ ስማቸው ἔπιστολή ሌፒስቶሌ ወይም መልእክት ናቸው። እነዚህ መልእክቶች የመጀመሪያዎቹን አብያተ ክርስቲያናት መልክ የሳሉልን ናቸው። አምልኮ፣ አገልግሎት፣ ተግባራዊ ክርስትና፣ ስደት፣ መጽናት፣ ምን እንደሚመስሉ ያየንባቸው የዘመኑ መስተዋቶች ናቸው። ይህ መለኮታዊ ይዘታቸው ወይም ጸሐፊዎቹ በመንፈስ ቅዱስ ተነድተው መጻፋቸው ሳይነካ ነው። ለአንድ ግለ ሰብ ወይም ለቤተ ክርስቲያን ቢጻፉም የእግዚአብሔር መንፈስ እንዲኖርባቸው ተደርገው ድንበር ዘለልና ዘመን ዘለል ሆነው ዛሬም ለዘላለምም ሕያዋን እና የሚሠሩ ሆነው ይኖራሉ።

የጳውሎስ ደብዳቤዎች የጳውሎስ ደብዳቤዎች ናቸው ካልን እኮ የዳዊት መዝሙር የዳዊት መዝሙር ነው፤ የኢሳይያስ ትንቢትም የኢሳይያስ ነው፤ የዮሐንስ ወንጌልም የዮሐንስ ነው። እያልን ምንም መጽሐፍ ቅዱስ የሚባል መጽሐፍ ሳይኖር ነው። መጽሐፍ ቅዱስ የሚለውን ስም ራሱን ዶ/ር ዓሊ የሚተችበት አንቀጽ ስላለ በስፍራው እናያለን።

ጌታ ከአርያም ይባርካችሁ።

ዘላለም መንግሥቱ © 2014 (፪ሺህ፻፬) ዕዝራ ስነ ጽሑፍ አገልግሎት

ሰላም ለክሙ

ሰላም አሌይኩም ስትሉኝ

ሰላም ለክሙ ብላችሁ፡

ምን አስቆጣችሁ? ምን አልክ አስያዛችሁ?

ሰላም አሌይኩም፡ ሰላም ለክሙ፡ ሻሎም አሌይኩም

ቋንቋ ነው የሴም እንደናገተው

ብትጠሉትም ማለቴን አልተው።

ውበት ተለቅሞ ብሂል የተባለበት፡ የተረፈው እንጂ ያልጎደለው፤

ቀለም ተጠቅሶ ቃል የተጻፈበት፡ ቋንቋ ታውቃላችሁ? ቋንቋ ነው።

ሞተ አልከኝ አንት ነገረኛ!

ከቀበርከው መቃብሩን አሳየኛ?

ሰላም አሌይኩም ስትሉኝ

ሰላም ለክሙ ብላችሁ፡

ሌላ ጊዜ አትቆጡ፤ አባካችሁ . . . ጌታ ይባርካችሁ።

ዘ. መ. መጋቢት 1994

በቀረውስ፡ ወንድሞቼ ሆይ፡ በጌታ ደስ ይበላችሁ። ስለ አንድ ነገር መልሼ ልጽፋላችሁ እኔን አይታከተኝም ለእናንተ ግን ደኅና ነው። ከውሾች ተጠበቁ፤ ከክፉዎችም ሠራተኞች ተጠበቁ፤ ከሐሰተኛም መገረዝ ተጠበቁ። እኛ በመንፈስ እግዚአብሔርን የምናመልክ በክርስቶስ ኢየሱስም የምንመካ በሥጋም የማንታመን እኛ የተገረዝን ነንና።

ፊል. 3፡1-3

የፊልጵስቶስን መልእክት በመቀጠል በዚህ እትም ፊል. 3፡1-3ን እናጠናለን። ባለፈው በምዕ. 2 መጨረሻ የሚገኙትን ጳውሎስ የጠቀሳቸውን ሁለት አገልጋዮች፡ ጢሞቴዎስንና አፍሮዲጡን ተመልክተን ነበር። የነዚያ አገልጋዮች ሕይወት ማራኪ መሆኑን አየን። ስለነዚህ ከተናገረ በኋላ፡ 'በቀረውስ' ብሎ ይቀጥላል። እየጨረሰ ይመስላል 'በቀረውስ' ሲል። በተረፈው፡ በመጨረሻው እንደሚለት ነው። ግን እየጨረሰ ሳይሆን ገና የመልእክቱ ግማሽ ላይ ነው። ልክ አንዳንድ ሰባኪዎች የጨረሱ እየመሰሉ አዲስ ባትሪ እንደተቀየረላት ፊደሉ በአዲስ ድምጽ ሲቀጥሉ እንደሚሆኑት ይመስላል። አንድ ጊዜ አባትና ልጅ ቤተ ክርስቲያን ተቀምጠው ስብከት ሲሰሙ ልጁ በጣም ረዘመበትና አባቱን፡ "አባዬ ሰውዬው መቼ ነው ስብከቱን የሚጨርሰው?" ሲለው አባትም፡ "አይደልም፤ ስብከቱስ አልቋል ሰውዬው ነው መጨረስ ያቃተው እንጂ!" አለው። አንዳንድ ሰባኪዎች ስብከታቸው አልቋም እነርሱ አይጨርሱም። ጳውሎስ 'በቀረውስ' ሲል መልእክቱ አልቆ መደምደሙ አይደለም፤ ገና 44 ጥቅሶች ቀርተውት መጨረሱ ሳይሆን መሸጋገሩ ነው። ገና ትልልቅ ትምህርቶችን ይናገራልና ማያያዙ እንጂ መጨረሱ አይደለም።

በዚህ ክፍል እየተናገረ ያለው ትልቅ ትምህርት የፊልጵስቶስን ሰዎች ወደ ሕግ ጠባቂነት ሊመልሱ እየሞከሩ ስላሉ ገያዎች ነው። እንደዚህ ያሉት ሰዎች በፊልጵስቶስ ብቻ ሳይሆን የቆላስይስን ምዕመናን አውቀዋል። የላትያን አብያተ ክርስቲያናት ወደ ብሉይ ሕግጋት ጠባቂነት ጠምዘዘዋል። እዚህም ያንን እየሞከሩ ነው። ከነዚህ እንዲጠበቁ ነው ዋናው ትምህርት።

ይህንንም አሳብ ሲጀምር በጌታ ደስ ይበላችሁ በማለት ነው። ይህንን የደስታ አሳብ ቀደም ሲል አይተነዋል። ገናም ይደግመዋል። ደስታ የፊልጵስቶስ መልእክት አዝማች ነው ማለት ይቻላል። በጌታ መደሰት የክርስትና መሠረታዊ ትምህርትም ነው። ደስታ በዚህ መልእክት ውስጥ 18 ጊዜ የተጻፈ አሳብ ነው። ይህን ቃልና ከዚህ በኋላ አንድ ስፍራ የምናየውን ደስታ ልዩ የሚያደርገው አብሮት ያለው 'በጌታ' የሚለው ቃል ነው። ትክክለኛው የእማኝ ደስታ መገኛ በጌታ ነው። ሰዎች በተለያዩ ነገሮች ሊደሰቱ ይችላሉ። ግን ነገሮቹ የፈጠሩት ደስታ ከሆነ ጊዜያዊና ስሜታዊ ብቻ ነው። ነገሮቹ ሲጠፉ አብሮ ይጠፋል። ደግሞም ነገሮች በፍጥረታቸው ዘላቂና ዘላለማዊ ስላልሆኑ ተያይዟቸው የሚመጣው ደስታም እንደዚያው ነው። ጌታ ግን ዘላለማዊ ነው። በጌታ መደሰትም እንደዚያው።

ደኅንነታችን በጌታ የተጨረሰ፤ የተፈጸመ ነውና፤ እርግጠኛና ዋስትና ያለውም ነውና ክርስቲያኖች በመዳናችን ያረፍን ሰዎች ነን። ይህ ያስደስታል። በጌታ መደሰት በአንድ ወቅት የመዳናችንና ደኅን የመቅረታችን ብቻ ሳይሆን በእርሱ ሆነን በምንኖረው ኑሮ ያለን ዕረፍትና እፎይታም ነው። በተለዋዋጭ ሁኔታዎች ሳይሆን በማይለወጥ ጌታ

መደሰት ድንቅ ነው። በጌታ ስናምን እርሱ የሁሉ ተቆጣጣሪ መሆኑን እንረዳለን። ወደ እኛ የሚመጣ ማናቸውም ነገር ያለ እርሱ የይለፍ ፈቃድ እንደሚመጣም እንረዳለን። ሁኔታዎች በዘፈቀደ ሲወረወሩ አንዳንዴ እኛንም የሚግኙን ያለመሆናቸውን ስናውቅ ይህ እምነታችን ደስታን ይወልዳል። ደስታ የእምነት፣ በጌታ የማመናችን ውጤት ነው። ደስታችን የሁሉ እንዲሆን በጌታ ውስጥ መኖርና ይህን ደስታ በመጠበቅ ማሳደግ ደግሞ ከእኛ ይጠበቃል።

ቀጥሎ ወደ ማስጠንቀቂያው ይዘልቃል። ሰለ አንድ ነገር መልሼ ልጽፍላችሁ እኔን አይታከተኝም ለእናንተ ግን ደኅና ነው። መልሶ የሚጽፈው ዋናው አሳብ በነዚህ እዚህ እያየናቸው ባለው ሁለት ጥቅሶች ብቻ ውስጥ ያለው አሳብ ሳይሆን ጠቅላላው በሕግ ሥራ አለመታሰር፣ በእነርሱ የተጀመረው መልካም ሥራ የመቀጠልና የክርስቶስ መጉላትና መታየት ነው። ከጠቅላላው መልእክት ጋር ሲነጻጸር ይህ ክፍል ሰላምና ደስታ በሰፊነት መልእክት ውስጥ ኃይለኛና ጠንካራ ቃላትን በመጠቀም ያንጎደጎደበት ነው። እንዲህ ያለ ነገርን መናገር ስሜትን ያደክማል። ያታከታል፤ ጳውሎስ ግን አይታከተኝም አለ። ምክንያቱም ለሰሚዎቹና ለተቀባዮቹ ደኅና ነገር ነው። እኔን አይታከተኝም ለእናንተ ግን ደኅና ነው። የራሱን ስሜት በሚያገለግላቸው ሰዎች ደስታ ለመለወጥ ጳውሎስ ሁሉም ዝግጁ የሆነ ሰው ነው። ይህ የእገልጋይ አንድ መለሶ ነው። ማስጠንቀቂያው ደግሞ ከሦስት ነገሮች እንዲጠበቁ ነው።

በሦስቱም ቦታዎች ተጠበቁ የሚለው ቃል (βλέπω 'ብሌፖ') የጥንቃቄ ቃል ነው። በቀጥታ ትርጉም ተመልከቱ፤ እዩ፤ ዙሪያ ገባውን አማትሩ፤ አስተውሉ ማለት ነው። ጳውሎስ ይህን ቃል ለማየትም ለጥንቃቄም ተጠቅሞበታል፤ 2ቆሮ. 10፡7፤ ቆላ. 2፡5፤ ገላ. 5፡15፤ ኤፌ. 5፡15 ወዘ። ከማየትና ከመመልከት፣ ከማስተዋልም የተነሣ መጠንቀቅና መጠበቅ ወይም የተጠበቁ መሆን ነው።

ከወሾች ተጠበቁ፤

በመጀሪያ ከወሾች ተጠበቁ፤ አላቸው። አንዳንድ ወሻዎች በታማኝነት የተመሰገኑ እንሰሳት ናቸው። አንዳንድ ሰዎች ይህንን ስም ለልጆቻቸው ሲያወጡ ይህንን መልካም ባህርይ ማመልከታቸው ይመስላል። የካሌብ ስም ይህ ነው። ካሌብ ማለት ውሻ ማለት ነው። ግን በጠቅላላው ውሾች በአይሁድ ዘንድ ከለማዳ የቤት እንሰሳት ሁሉ የተጠሉ ናቸው። በዘዳ. 23፡18 የጋለሞታና የውሻ ዋጋ አስጸያፊ ስለሆነ ወደ እግዚአብሔር ቤት መግባት እንደሌለበት ተጽፎአል። ስለሁሉ እንኳ ቢሆን የተጠየፈ ነው። የውሻ መስዋዕት ፈጽሞ የተጠላ መሆኑ በኢሳ. 66፡3 ተጽፎአል። አይሁድ ይህንን ቃል አሕዛብን በንቀትና በአሽመር ለመስደብ የሚጠቀሙት ቃል ነው። ጳውሎስ ይህን ቃል ለራሳቸው ለአይሁድና ወደ ይሁዲነት ለሚገደሩ ገደቦች ገልብጦ መናገሩ ነው። ይህ ተገቢ እንደሆነ ተረድቶታል። መሳደቡ ሳይሆን ራሱም አይሁዳዊ ሆኖ ፈሪሳዊ ሳለ ይህንን ቃል ይሉ ከነበሩት እንደ አንዱ ሆኖ የራሳቸውን የአይሁድን ቋንቋ በመጠቀም ለፊልጵስዩስ ክርስቲያኖች እውነትን እየነገራቸው ነው።

በአገራችን ከተሞችና መንደሮች ጎዳናዎች እንደሚታዩት ሁሉ በጥንቷ በጳውሎስ ዘመኗ እስራኤልም የሚባዝኑ የጎዳና ውሾች ብዙ ናቸው። እነዚህ ባለቤት የለሽ፣ የራሳቸው ባለቤቶች የሆኑ፣ ያገኙትን ንጹሕና ቆሻሻ ሳይሉ እየላሉ፣ እየበሉ፣ እየቆረጠሙ የሚኖሩ ልክስከሶች ናቸው። አይሁድ አሕዛብን 'ውሻ' በሚል ስድብ እንዲጠሯቸው ያደረገው ይህ ያገኙትን ሳይመርጡ መብላታቸው ነው። ኤልዛቤልንም ከቅጥር ተወርውራ ሲያገኝት 'ሰው ናት' ብለው አልማሩም፤ የናቡቴንም ደም ላሉ፤ 1ነገ. 20፡19፤ 2ነገ. 9። ውሾች የዝ ስታታቸውንም እንኳ ሳይጸየፉ የሚመለሱበት ናቸው። ምሳ. 26፡11፤ 2ጴጥ. 2፡22። ራእ. 22፡15 ውሻዎችና አስማተኞች ሲሰኛቸውም ነፍስ ገዳዮችም ጣዖትንም የሚያመልኩት ውሻትንም የሚወዱና የሚያደርጉ ሁሉ በውጭ አሉ ይላል። ውሾች ንጹሐች አይደሉም። ለሆድ ያደሩ ናቸው። አንዳንድ ውሾች ታማኞች ቢሆኑም ብዙዎች ላበላቸው የሚኖሩ ናቸው። እኛ ቤት

የነበረ አንድ ውሻ ነበረ። አላሳደግነውም፤ ካደገ በኋላ ፈልጎ የመጣ ነው። በኋላ ስሙን መቻል አልነው እንጂ መጀመሪያ ወደገባ ብለን ነበር የምንጠራው። ጥሩ ጠባቂና ተከላካይ ሆኖ እስኪሞት እኛ ቤት ነው የኖረው፤ ግን ያላወቅናቸውን የቀድሞውን ባለቤቶች ትቶ ነው የመጣው። ምሾች አኖረው።

ምሾችና ጥቅም ፈላጊ ሰዎችን በውሻ መስሎ ነው ጳውሎስ የፊልጵስዩስን ሰዎችን ከውሾች ተጠበቁ የሚላቸው። እነዚህ ሰዎች ከላይ እንዳየናቸው ያሉ የውሻ ባህርያትን የተላበሱ አይሁድ ናቸው። ራሳቸው ወደ ትፋታቸው እንደሚመለሱት ውሾች ሁሉ እነዚህን የፊልጵስዩስ ክርስቲያኖችም ወደ ሕግ ሥራ እንዲመለሱ እያደረጉ ናቸው። እነዚህ 'ውሾች' ያላቸው ሰዎች በገላትና አብያተ ክርስቲያናትና በሌሎችም ዘንድ እንደሆነው ሰዎች በክርስቶስ ካመኑ በኋላ አንድ ሙሴ ሕግ ካልተገረዙና ሕጉን ካልጠበቁ ደኅንነታቸው ጎዶሎ ነው ብለው ከጸጋ ወደ ሕግ ሰዎችን የሚመልሱ አይሁድ ናቸው። ምናልባት ራሳቸውም በመጀመሪያ ጌታን ለስሙ መከተል ከጀመሩ በኋላ ወደኋላ ያሉ ናቸው። ከሆነ በ2ጴጥ. 2፡22 ጴጥሮስ ያለውን ወደ ትፋት መመለስ ያደረጉ ናቸው። በሕግ ከቶውኑ መጽደቅ ስለማይቻል ክርስቶስ የሕግ ፍጻሜ ሆኖ ተገለጠ። ለሮሜ ሰዎች ጳውሎስ ያለው ይህ ነው፤ የሚያምኑ ሁሉ ይጸድቁ ዘንድ ክርስቶስ የሕግ ፍጻሜ ነውና ሮሜ 10፡4።

ዛሬም ሰው ሠራሽና አምላካዊም የሚመስል ግን ያልሆነ፤ ከቶም የጽድቅ ውጤት ደግሞ የሌለበት ሕግጋት ለማስጠበቅና ይህንንም የደኅንነት መለሶ እንደሆነ ለማድረግ የሚቃጣቸው ሰዎች አሉ። አንዳንዶች በአዲሱ ኪዳን ውስጥ እያለንም ከሕግ፣ ማለት፣ ከብሉይ ኪዳን ሕግጋት ጋር የሚያቆራኙ ናቸው። ግርዘትንም ጨምሮ ቀንን መጠበቅ፣ ምግብን መምረጥ፣ እና የመስሉ ናቸው። ሌሎቹም መሪዎች የሆኑት ሰዎች የሚደነግግባቸው ምድራዊ ማኅበራዊ ሥርዓቶች ናቸው። አንዳንዶቹ ከፋት የሌለባቸው ሳሉ ግን ከደኅንነት ጋር መቆራኘታቸው በክርስቶስ ብቻ፣ አምኖ ብቻ፣ መዳን ላይ የተቀጠሉ ቅጥያነታቸው ስሕተት ነው። በቀጣዮቹ ክፍሎች ጳውሎስ ሲዘረዝር እንደምናየው የለየለት አይሁዳዊ ሆኖ መለዎዎቹን፣ ሜዳሊያዎቹንና መታወቂያዎቹን የሚደረድር ቢሆንም ሁሉንም በዜሮ አባዝቶ ከንቱ ሲያደርጋቸው ምን እያለ መሆኑ ይስተዋላል። ማስጠንቀቂያው በጉልህ ይነበባል።

ከከፋዎች ሠራተኞች ተጠበቁ፤

ቀጥሎ ከከፋዎች ሠራተኞች ተጠበቁ፤ አላቸው። ከፋዎች ሠራተኞች በሥራቸው ለመጽደቅ የሚጥሩ ሰዎች ናቸውና፤ ሥራችን ደግሞ በእግዚአብሔር ፊት ሊያጸድቀን የማይችል የመርገም ጨርቅ ነው (ኢሳ. 64፡6)። ሥራው ከፋ ነው። ሥራው ብቻ አይደለም ከፋ፤ ሠራተኞቹም ከፋዎች ናቸው።

ካመንን በኋላ የምንሠራው መልካም ሥራ ስለዳንን የምናደርገው እንጂ ለመዳን የምናደርገው አይደለም። ለመዳን የሚደረግ አንድ ብቻ ሥራ አለ፤ ያም ጌታ በዮሐ. 6፡28-29 የተናገረው ነው። እንግዲህ፤ የእግዚአብሔርን ሥራ እንድንሠራ ምን እናድርግ? አሉት። ኢየሱስ መልሶ፡- ይህ የእግዚአብሔር ሥራ እርሱ በላከው እንድታመኑ ነው አላቸው። ካመንን በኋላ የምንሠራው መልካም ሥራ የተፈጠርንለትን በእርሱ የሆነ መልካም ሥራ ሲሆን (ኤፌ. 2፡10) ያልዳነ መሥራት ያለበት የእግዚአብሔር ሥራ በላከው በክርስቶስ ማመን ብቻ ነው። ከዚህ የወጣ ከፋ ሥራ ነው። ሥራው መልካም ሊሆን ይችላል፤ ሠናይ ምግባር ወይም በጎ አድራጎት ሊሆን ይችላል፤ ወደ እግዚአብሔር የሚያደርስ ግን አይደለም። መታሰብም የለበትም።

እነዚህ ከፋዎች ሠራተኞች የእግዚአብሔርን ጽድቅ በራሳቸው ጽድቅ ሊለውጡ የሚሞክሩ ናቸው፤ በሕግ ልትጸድቁ የምትፈልጉ ከክርስቶስ ተለይታችሁ ከጸጋው ወድቃችኋል ገላ. 5፡4። ሰው ከክርስቶስ የመስቀል ሥራ ውጪ ጽድቅን በመፈጸም እግዚአብሔርን ሊያረካና ሊያስደስት ሲሞክር ከፋ ሥራ እየሠራ ነው። ምክንያቱን የክርስቶስን ሥራ በራሱ

ሙከራ እየለወጠ ነው። የመስቀሉን ሚና በጉልበቱ እየለወጠ፤ አትኩረቱንም ወደራሱ እየሳበ ነው። የክርስቶስን የመስቀል ሥራ የሚሸፍን ምንም ሥራ ክፉ ሥራ ነው፤ ይህንን የሚሠሩም ክፉዎች ሠራተኞች ናቸው። እንደዚህ ያሉ ሰዎች ያኔ እንደነበሩ ዛሬም አሉ። ከክርስቶስ ይልቅ ራሳቸው፤ ስማቸው፤ ሥራቸው እየቀደመ ከፊታቸው የሚሄድ ዛሬም አሉ። ከነዚህ እንጠበቅ። ከክፉዎችም ሠራተኞች ተጠበቁ።

ከሐሰተኛም መገረዝ ተጠበቁ፤

ቀጥሎ ከሐሰተኛም መገረዝ ተጠበቁ አላቸው። ይህን ቃል (κατατομή ካታቶሜ) እዚህ ብቻ ነው የተጠቀመው። እንዲያውም በጠቅላላው አዲስ ኪዳን ቃሉ የሚገኘው እዚህ ብቻ ነው። ስለ መገረዝ እየተናገረ መሆኑ ግልጽ የሚሆነው ዐውዱን ወይም ቀጥሎ ያለውን ስለ ራሱ መገረዝ የተናገረውን በማጤን ነው። ቃሉ በቁጥር 3 ከተጻፈው መገረዝ የተለየ ቃል ነው። በቁጥር 3 የተጻፈው περιτομή (ፔሪቶሜ) የሚለው ቃል መገረዝ፤ ትክክለኛው መገረዝ፤ ሽለፈትን ማስወገድ ማለት ነው። ሐሰተኛ መገረዝ ያለው ቃል በቀጥታ ሲተረጎም መቁረጥ፤ መተልተል፤ መሸንተር ማለት ነው።

መገረዝን ማጉላት በክርስቶስ ያመኑትን ክርስቲያኖች ወደ ሕግ ሥራ የሚወስዱ ሰዎች የሚወስዱት የመጀመሪያ እርምጃ ነው። ግዝረት የአይሁዳዊነት መታወቂያ የቃል ኪዳንም ምልክት ነው። ጳውሎስ ይህን ሐሰተኛ መገረዝ የሚለውን ቃል መጠቀሙ ክርስቶስ የሌለበትን መገረዝ መተልተል ወይም ውሸታም መገረዝ መሆኑን ተናገረ። በሮሜ 2 በተለይም ቁጥር 28 እና 29 ስለ እውነተኛ መገረዝ ሲናገር እውነተኛ መገረዝ በመንፈስ የሚደረግ የልብ መገረዝ መሆኑን ተናገረ።

በፊል. 3፡3 እኛ በመንፈስ እግዚአብሔርን የምናመልክ በክርስቶስ ኢየሱስም የምንመካ በሥጋም የማንታመን እኛ የተገረዘን ነን። የሚለው የእውነተኛ መገረዝ አምልኮ፤ ትምክህት እና መታመን ለምን ላይ መሆኑን ያሳያል። እውነተኛው መገረዝ በመንፈስ ማምለክ፤ በኢየሱስ መመካትና በሥጋ አለመታመን ነው። እንዲህ ያሉ ሰዎች ወደ ገላትያ አብያተ ክርስቲያናትም ገብተው ነበርና ጳውሎስ እነዚህን ሲያወግዝ የሚያውኩአቸው ይቆረጡ ያለው ከዚህ ጋር ተቀራራቢ ነው። የገላትያ አብያተ ክርስቲያናት ወንጌልን ሰምተው ደኅንነትን ካገኙና ነጻነትን ካጣጣሙ በኋላ አይሁድ ወደ ውስጣቸው ገብተው የሙሴን ሕግ በመፈጸምና በሕግ ሥራ እንጂ በጸጋ ብቻ እንደማይደኑ አሳምነዋቸው ብዙዎችን ወደ ሕግ ጠባቂነት መልሰዋቸው ነበር። ለዚህም የሕግ መጠበቅ ዋና ምልክቱ መገረዛቸው ወይም ሽለፊታቸውን መቆረጣቸው ነበርና የገላትያ ሰዎች ለሙሴ ሕግ ታማኞች ለመሆናቸው ምስክር ግዝረትን ይፈጽሙ ጀምረዋል። አወኳቸው። ጳውሎስ ይህን ከሰማ በኋላ ነው መልእክቱን የጻፈላቸው። ይህን ሲጽፍ ነው የሚያውኩአቸው ይቆረጡ ያለው። ይቆረጡ (ἀποκόψονταί አፖኮፕቲንታይ) ሲልም ይገረዙ ብቻ ሳይሆን፤ አይደለም መገረዝ፤ ጭራሹን ይሰለብ፤ መገረዝን ከሆነ የሚፈልጉትና ሌሎችንም የሚያስገርዙት እራሳቸው እስከ ጥግ ይድረሱ፤ ሽለፊታቸውን ሳይሆን ብልታቸውን በሙሉውን ይቆረጡ ማለቱ ነው።

ውጪያዊ በሆነ ነገር የሚመኩ ሰዎች፤ ክርስቲያኖችም ይኖራሉ። እነዚያ መገረዝን እንደ ምልክት እንደቆጠሩ አንዳንዶች አካላዊ ወይም የሚታይ ነገርን ዋቢ ለማድረግ ይጥራሉ። ሊመኩም ይገባሉ። ቁም ነገሩ ግን ክርስትና ከውጭ በሥራ ፍሬ የሚታይ ቢሆንም ሕይወቱ ግን ውስጣዊና መንፈሳዊ ነው። በቀጣዮቹ ጥቅሶች ጳውሎስ ያለ ጥርጥር በሁሉ ረገድ በሕግ የሚገኝ ጽድቅ ያለው መሆኑን ያ ሁሉ ግን ከንቱ መሆኑን ያብራራል። ያንን በቀጣዩ ጽሑፍ እንመለከታለን።

ጌታ ከአርያም ይባርካችሁ።

ጥላል

እዩትማ ይህን ቂል እቅፍ፤ እዩት

ነክረው እንዳወጡት እንዳሰጡት፤ እዩት፤

እንደ ነፋስ፤ እንደ ገለባ ሲቆም ሲገተር፤

እንደ ጅብራ፤ እንደ አድማስ ሲሮጥ ሲፈነጠር፤

እንደ ጋን ሲዘለዝለት፤

እንደ ብርንዶ ሲያዘነብሉት፤

እንደ ውኃ ሲገምሱት፤ ሲቆርሱት፤

እንደ ኅብስት ሲደፉት፤ ሲያፈሱት፤

እሺ ሲል እዩት፤

በናታችሁ እዩት።

ሲያርመጠምጡት እንደ ድንጉላ፤

ሲያስጋልቡት እንደ ድኩላ፤

ሲያስፈነጩት እንደ ቡሽላ፤

እዩት ይህን የሰው ቂል፤

ያሉትን ሊሆን እሺ ሲል።

ከጥገት ስር እንቁላል፤

ከዶሮ ጉያ ጥጃ፤

ከደጃ ሰላም እንስላል፤

ከፊላው መሐል ግምጃ፤

ፊልግ ሲሉት እሺ ሲል፤

እዩትማ ይህን እቅፍ ቂል።

የሚሆነው ጠፍቶበት፤

ያልሆነውን ሊሆን ሲፈጋ፤

ውኑ ሕልም ሆኖበት፤

ቅዠቱን ሊሆን ሲተጋ፤

የሰው ጥላ፤ የሰው ቡትቶ፤

የሰው ምንጣፍ፤ የሰው እንኩቶ፤

ምነው ራሱን በሆነ ጥላሉን ትቶ።